

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO – 4113-001-05/2014
D/14/504

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/14/504 — Przygotowanie szkół do objęcia dzieci sześciolletnich obowiązkiem szkolnym.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi.
Kontroler	Emilia Wyciszkiwicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90003 z dnia 30 kwietnia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa im. W. Bogusławskiego w Czerniewicach (zwana dalej „Szkołą”), ul. Mazowiecka 88, 97-216 Czerniewice, regon 684895.
kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Obiała, Dyrektor Zespołu Szkół w Czerniewicach, zwany dalej „Dyrektorem Szkoły”. (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, zapewnienie przez Szkołę warunków do edukacji uczniów klas pierwszych w roku szkolnym 2013/2014, a także przygotowanie w tym zakresie do roku szkolnego 2014/2015.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywnie oceniono w szczególności: dostosowanie sal lekcyjnych klas pierwszych do zaleceń Ministra Edukacji Narodowej¹ (podział tych sal na część edukacyjną i rekreacyjną oraz wyposażenie w odpowiednie materiały dydaktyczno-naukowe), zorganizowanie opieki świetlicowej, zatrudnienie wykwalifikowanej do edukacji uczniów sześciolletnich kadry nauczycieli, zapewnienie dzieciom możliwości korzystania z ciepłego posiłku oraz funkcjonowanie szkolnego miejsca zabaw, utworzonego w ramach programu „Radosna Szkoła”.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niezapewnienia uczniom klas pierwszych bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w Szkole, poprzez niedostosowanie do zasad ergonomii wyposażenia w stołówce (pełniącej także funkcję świetlicy) oraz w pracowni komputerowej, a także braku dokumentowania obecności uczniów na zajęciach świetlicowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie przez szkołę warunków lokalowych i wyposażenia do edukacji uczniów sześciolletnich.

Opis stanu faktycznego

1.1. W roku szkolnym 2013/2014 do pięciu oddziałów klas I-III uczęszczało 99 uczniów². Zajęcia dla tych klas rozpoczynały się od pierwszej godziny lekcyjnej i prowadzone były w odrębnych, przydzielonych im salach³.

¹ Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977), zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie podstawy programowej”.

² W tym: 15 do klasy IA, 13 do IB, 27 do IIA, 22 do IIIA i 22 do IIIB.

Na rok szkolny 2014/2015 dla 117 uczniów zaplanowano sześć oddziałów klas I-III. Klasy te będą miały przydzielone odrębne sale lekcyjne.

(dowód: akta kontroli str. 5-17, 63-64)

1.2. Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w roku szkolnym 2014/2015 nie przewiduje się zmianowości. Wszystkie oddziały będą zaczynały lekcje o godzinie 8:15, ze względu na dowozy, zorganizowane dla uczniów przez Urząd Gminy w Czerniewicach.

(dowód: akta kontroli str. 63-65, 71)

1.3. Obie sale lekcyjne, przeznaczone dla oddziałów klas pierwszych, zostały przygotowane zgodnie z zaleceniami rozporządzenia w sprawie podstawy programowej. Wydzielono w nich część edukacyjną (tablica, stoliki, krzesła) i rekreacyjną (przystosowaną do zabawy). Każdą salę wyposażono m.in. w pomoce dydaktyczne i przedmioty potrzebne do zajęć (liczmany, mapy), gry, zabawki, kąciki tematyczne, biblioteczkę i radiomagnetofony.

Jak wyjaśnił Dyrektor Szkoły, do dyspozycji nauczycieli nauczania zintegrowanego były także dwa laptopy z rzutnikiem oraz przenośna tablica interaktywna, które w zależności od potrzeb wypożyczano do prowadzenia lekcji.

(dowód: akta kontroli str. 18-19, 66-67, 70)

1.4. Sale lekcyjne klas pierwszych wyposażono w ławki i krzesła dostosowane do faktycznego wzrostu uczniów. Część mebli była trwale oznakowana (podano rozmiar mebla według normy PN-EN 1729-1:2007), pozostałą część oznakowano w trakcie kontroli NIK.

W pracowni komputerowej uczniowie klas pierwszych korzystali z wysokich stolików i krzeseł, niedostosowanych do zasad ergonomii, o których mowa w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁵.

(dowód: akta kontroli str. 18-24)

1.5. Od 2009 r. na terenie Szkoły funkcjonowała sala zabaw, utworzona w ramach rządowego programu „Radosna szkoła”. Sala ta znajdowała się w wydzielonym pomieszczeniu, wyposażonym zgodnie z wymogami określonymi w załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2009 r.⁶ - m.in. w klocki, wałki, zestawy figur geometrycznych, piłki, tor przeszkód, gry planszowe, zabawki dydaktyczne. Miejsce to było dostępne dla wszystkich uczniów z klas I-III w godzinach pracy szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 21-22, 26-28, 66, 70)

1.6. W Szkole nie utworzono dotychczas placu zabaw. Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że miejsce takie nie powstało z uwagi na brak środków finansowych. Utworzenie szkolnego placu zabaw jest planowane na przyszły rok szkolny.

(dowód: akta kontroli str. 63-65, 71)

1.7. Stosownie do postanowień art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁷, Szkoła zapewniła uczniom możliwość korzystania ze świetlicy. Na ten cel przeznaczone zostały dwie sale, odrębne dla uczniów klas I-II oraz

³ Z wyjątkiem lekcji wychowania fizycznego i informatyki.

⁴ W tym: trzy oddziały klasy pierwszej (po 22 uczniów w IA i IB i 18 w IC), dwa oddziały klasy drugiej i jeden oddział klasy trzeciej.

⁵ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm., dalej „rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny”.

⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2009 r. w sprawie form i zakresu finansowego wspierania organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia (Dz. U. Nr 110, poz. 915 ze zm.).

⁷ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.,

starszych, wyposażone m.in. w telewizor z DVD, zabawki i gry edukacyjne. Sale te pełniły także funkcję stołówek.

Świetlica była czynna od godziny 7:15 do 8:15 (w czasie dowozów) oraz od godziny 12:05 do 15:30 (do ostatnich odwozów).

(dowód: akta kontroli str. 21, 22, 63-66)

1.8. Obiady dla uczniów przygotowywano w szkolnej kuchni i wydawano w stołówce, w przerwie pracy świetlicy. W trakcie oględzin sale jadalne utrzymane były w czystości.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że klasy najmłodsze przychodziły na obiady z wychowawcami, przed przerwą obiadową, zaś pozostałe dzieci w czasie przerwy obiadowej (11:45-12:05).

(dowód: akta kontroli str. 21, 22, 63-66)

1.9. Pomieszczenia stołówki/świetlicy wyposażono w stabilne, trwale oznakowane rozmiarami stoliki i krzesła, odpowiednie dla dzieci o wzroście powyżej 1.460 mm. Rozmiar krzeseł był niedostosowany do wzrostu uczniów klas pierwszych, który kształtował się w przedziale 1.190-1.420 mm.

(dowód: akta kontroli str. 21-24)

1.10. Stosownie do § 4a rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, w Szkole zapewniono uczniom klas I-III możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych w zajmowanych przez nich salach lekcyjnych, w przeznaczonych na ten cel szafkach.

Kontrolę w tym zakresie przeprowadził w dniu 1 października 2013 r. wizytator Kuratorium Oświaty w Łodzi, który po przeprowadzeniu oględzin nie stwierdził nieprawidłowości i nie sformułował zaleceń.

(dowód: akta kontroli str. 18-19, 29-30)

1.11. Uczniom klas pierwszych zapewniono bezpieczny dostęp do pomieszczeń sanitarnych (łazienek i ubikacji), bez konieczności opuszczania przeznaczonej dla nich przestrzeni. Stosownie do wymogów § 8 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, w pomieszczeniach tych dostępna była ciepła i zimna bieżąca woda oraz środki higieny osobistej, a wszystkie urządzenia utrzymane były w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej. Sanitariaty, z których korzystali uczniowie klas pierwszych, były dostosowane do wzrostu uczniów najmłodszych (w tym sześciolletnich).

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż stan sanitarny łazienek był na bieżąco monitorowany przez sprzątaczkę i nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 21, 63-65)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Szkoły, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W pracowni komputerowej oraz świetlicy/stołówce brak było stolików i krzeseł dostosowanych do wzrostu uczniów z klas pierwszych. Stanowiło to naruszenie § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, zobowiązującego do dostosowania sprzętów, z których korzystają osoby pozostające pod opieką szkoły, do wymagań ergonomii.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż z pracowni komputerowej oraz stołówki korzystali zarówno uczniowie szkoły podstawowej, jak i gimnazjum. W przypadku dostosowania sprzętu do wzrostu dzieci z klas pierwszych, korzystanie z nich przez uczniów klas IV-VI oraz gimnazjum byłoby niemożliwe. Dyrektor podał ponadto, iż celem dostosowania mebli do wzrostu wszystkich dzieci, do pracowni komputerowej zostaną zakupione regulowane krzesła, natomiast w stołówce/świetlicy, z której korzystają uczniowie najmłodszy, planuje się dostawienie niższych stolików i krzeseł.

Dodatkowo, zajęcia świetlicowe klas I-III będą się odbywały w salach nauczania początkowego.

(dowód: akta kontroli str. 21-22, 66, 70, 71)

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, warunki lokalowe i wyposażenie do edukacji uczniów sześciolletnich.

2. Zapewnienie przez szkołę warunków organizacyjnych do edukacji uczniów sześciolletnich.

Opis stanu
faktycznego

2.1. W roku szkolnym 2013/2014 liczebność uczniów w poszczególnych klasach pierwszych nie przekroczyła 26. Do obu oddziałów uczęszczaly zarówno dzieci siedmiolletnie, jak i sześciolletnie⁸.

(dowód: akta kontroli str. 5, 6, 15)

2.2. Według projektu arkusza organizacji Szkoły na rok szkolny 2014/2015, liczba uczniów w oddziałach klas pierwszych została zaplanowana zgodnie z wymogami określonymi w art. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 r.⁹ (nie przekraczała 25).

(dowód: akta kontroli str. 12-14)

2.3. Stosownie do pkt 6 „Zalecanych warunków i sposobu realizacji”¹⁰, określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej, w roku szkolnym 2013/2014 edukację w oddziałach klas pierwszych (z wyjątkiem zajęć z języka angielskiego, informatyki i religii), powierzono jednemu nauczycielowi.

(dowód: akta kontroli str. 16)

2.4. W roku szkolnym 2013/2014 świetlica funkcjonowała na podstawie regulaminu, określającego założenia organizacyjne, cele i zadania świetlicy oraz prawa i obowiązki uczestników zajęć. W regulaminie podano m.in., że uczniowie mogą korzystać ze świetlicy w oparciu o kartę zgłoszenia lub okazyjnie (w razie potrzeby). W bieżącym roku szkolnym do świetlicy zgłoszono łącznie 76 uczniów klas I-III, zaś godziny świetlicowe (82 godziny tygodniowo) przydzielono 20 nauczycielom. W dziennikach zajęć świetlicy nauczyciele wpisywali godziny pracy oraz podawali m.in. tematy prowadzonych zajęć. Nie wpisali natomiast imion i nazwisk uczniów korzystających ze świetlicy oraz klasy, do której uczęszczają, a także nie odnotowywali obecności uczniów.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że ze względu na dużą rotację uczniów na świetlicy nie utworzono stałych grup wychowawczych. Celem zachowania właściwej liczebności dzieci, przypadającej na jednego opiekuna (25), przez cały czas na świetlicy było od trzech do pięciu nauczycieli, którzy sprawowali opiekę nad 50-120 uczniami. Czas przebywania uczniów na świetlicy był zależny od planu lekcji i godzin odwozu. Wahał się od 10 minut do dwóch godzin.

Dyrektor zapowiedział także, iż od przyszłego roku szkolnego, w uzgodnieniu z organem prowadzącym Szkołę, zostanie zwiększona liczba godzin świetlicowych. Będą utworzone trzy grupy dla nauczania początkowego – klas I, klas II oraz klas III, które będą przebywały z nauczycielami w klasach nauczania zintegrowanego. Uczniowie tych grup będą ewidencjonowani.

(dowód: akta kontroli str. 5, 31-34, 63-65, 71-87)

2.5. Stosownie do § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz

⁸ W obu klasach pierwszych było po jednym dziecku sześciolletnim.

⁹ Ustawa o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013r., poz. 1265).

¹⁰ Dalej: „Zalecane warunki i sposób realizacji”.

publicznych szkół¹¹, czas trwania poszczególnych zajęć edukacyjnych w klasach pierwszych regulował indywidualnie nauczyciel, w zależności od realizowanej tematyki zajęć, zainteresowań dzieci i ich możliwości rozwojowych. Część czasu poświęcano na usprawnienie funkcji manualnych (pisanie, rysowanie), część na zabawy i zajęcia odbywające się w wydzielonych częściach rekreacyjnych sal.

(dowód: akta kontroli str. 35-47, 63-65)

2.6. Zgodnie z pkt 11 „Zalecanych warunków i sposobu realizacji”, w roku szkolnym 2013/2014 umożliwiono uczniom klas pierwszych korzystanie z pracowni komputerowej, zapewniając jednocześnie każdemu osobny komputer z dostępem do Internetu.

(dowód: akta kontroli str. 5, 15, 17, 21-22)

2.7. Stosownie do pkt 18 „Zalecanych warunków i sposobu realizacji”, Szkoła zapewniła 23 uczniom klas pierwszych (82%), przebywającym w świetlicy, pozalekcyjne zajęcia opiekuńcze. W ramach zajęć zwiększających szanse edukacyjne zorganizowano ćwiczenia logopedyczne, z których korzystało czterech uczniów klas pierwszych (15%).

(dowód: akta kontroli str. 5, 48)

2.8. Szkoła zapewniła uczniom klas I-III wydzieloną dla nich przestrzeń. Sale lekcyjne i sanitariaty tych klas znajdowały się na parterze budynku Szkoły. Najmłodszym dzieciom zorganizowano oddzielną świetlicę i umożliwiono korzystanie z obiadów w innych godzinach niż dzieciom starszym. Zapewniono także oddzielną, przystosowaną do ich wzrostu szatnię.

(dowód: akta kontroli str. 18-22, 63-65)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Szkoły, dotyczącej zapewnienia warunków organizacyjnych do edukacji uczniów sześciolletnich, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wbrew postanowieniom określonym w § 8a ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji¹², do dzienników zajęć w świetlicy nie wpisano imion i nazwisk uczniów korzystających ze świetlicy, a także nie odnotowano obecności uczniów na poszczególnych godzinach zajęć.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż przyczyną braku ewidencji uczniów była bardzo duża rotacja dzieci i krótki czas ich przebywania w świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. 72-89)

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości, organizację Szkoły w zakresie przygotowania do edukacji uczniów sześciolletnich.

3. Zapewnienie odpowiedniej kadry nauczycieli do edukacji uczniów sześciolletnich.

Opis stanu
faktycznego

3.1. W roku szkolnym 2013/2014 każdy z sześciu oddziałów klas I-III powierzono innemu nauczycielowi (wychowawcy klasy), posiadającemu kwalifikacje do nauczania wczesnoszkolnego. Liczba zatrudnionych nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej odpowiadała planowanej na rok szkolny 2014/2015 liczbie oddziałów klas I-III.

(dowód: akta kontroli str. 16, 49-54)

¹¹ Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm.

¹² Dz. U. Nr 23, poz. 225 ze zm.

3.2. Zatrudnieni w Szkole nauczyciele nie uczestniczyli w roku szkolnym 2013/2014 w zewnętrznych formach doskonalenia zawodowego z zakresu metodyki pracy z dziećmi sześciolatkami.

Na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu 11 marca 2014 r. Dyrektor Szkoły przeprowadził szkolenie nauczycieli nauczania wczesnoszkolnego na temat „Sześciolatek w szkole”. Podczas prezentacji multimedialnej wskazano potrzebę zdiagnozowania i objęcia dzieci sześciolatkami programem adaptacyjnym, a także omówiono zmiany infrastruktury budynku, wyposażenia sal, warsztatu nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 55-62)

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przygotowanie kadry nauczycieli do edukacji uczniów sześciolatkami.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹³, wnosi o:

- 1) realizację zapowiedzianych działań, mających na celu dostosowanie wyposażenia Szkoły do zasad ergonomii,
- 2) dokumentowanie obecności uczniów na zajęciach świetlicowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 3 czerwca 2014 r.

Kontroler:

Emilia Wyciszkiewicz
specjalista k. p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

.....
podpis

¹³ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

